

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1190-

8. juni 2021

Bjørelva kraftverk i Namsskogan kommune i Trøndelag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har den 13.11.2017 avslått søknaden fra Ulvig Kiær AS og Mona og Kjell Asgeir Trones om tillatelse til bygging av Bjørelva kraftverk i Namsskogan kommune i Trøndelag. Avslaget er påklaget av Ulvig Kiær AS og Mona og Kjell Asgeir Trones.

NVE har vurdert klagene uten å finne grunnlag for å gjøre om på sitt vedtak, og har sendt saken til departementet i brev av 06.07.2018.

1. Bakgrunn

Ulvig Kiær AS og Mona og Kjell Asgeir Trones søkte 17.04.2016 om tillatelse til å bygge Bjørelva kraftverk. Kraftverket vil utnytte et fall på 252 m i Bjørelva mellom inntak på kote 492 og kraftstasjon på kote 240. Kraftverket vil ha en maksimal slukeevne på 2,4 m³/s, som tilsvarer 203 % av middelvannføringen. Installert effekt er oppgitt til 5 MW. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 64 l/s om sommeren og 25 l/s resten av året. Kraftverket vil med dette ha en årlig produksjon på 15 GWh.

Namsskogan kommune er positive til utbyggingen, bl.a. på vilkår om vannvei i fjell over tregrensa. **Fylkesmannen i Nord-Trøndelag** (nå Statsforvalteren i Trøndelag) har fremmet innsigelse til søknaden på grunn av store terrenginngrep i et åpent fjellandskap og konsekvenser for reindrift. **Nord-Trøndelag fylkeskommune** (nå Trøndelag fylkeskommune) er positive til tiltaket forutsatt at utbyggerne samarbeider med reindriften. **Sametinget** fremmer innsigelse til Bjørelva kraftverk på grunn av hensynet reindrift. I tillegg påpekes det potensial for funn av automatisk freda samiske kulturminner. Begge siidaene i **Vestre Namdal reinbeitedistrikt** er imot tiltaket. **Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag** (nå Trøndelag) er imot prosjektet grunnet konsekvenser for urørt natur, landskap og biologisk

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Steinar Pettersen
22 24 61 39

mangfold. **Direktoratet for mineralforvaltning, Jernbaneverket, Mattilsynet og Avinor** har ingen merknader til søknaden.

2. NVEs vedtak

NVE har gitt følgende oppsummering av saken i "KSK-notat 74/2017 Bakgrunn for vedtak" av 13.11.2017:

"Bjørelva kraftverk er planlagt i et stort, sammenhengende naturområde som oppleves som uforstyrret. Tunnel i øvre del vil dempe konsekvensene for landskapet noe, men inntaket er planlagt i et svært åpent område og vil bli synlig på lang avstand. Vi legger vekt på at inntaket er planlagt midt i et større, verdifullt område og svært nær et oppsamlingsområde og kalvemerkingsgjerde. Terrenget gjør at forstyrrelser vanskelig kan unngås. NVE mener at konsekvensene for reindrifta vil bli betydelige, og at de ikke lar seg avbøte i tilstrekkelig grad. Vi mener ulempene er større enn fordeler ved tiltaket, knyttet opp mot om lag 15 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon og øvrige lokale ringvirkninger."

3. Klagene

Mona og Kjell Asgeir Trones har oppsummert sin klage av 29.11.2017 som følger:

«Beslutning om avslag på våre søknader inneholder flere feil i saksbehandlingen, og er fattet på feil grunnlag. Begrunnelse om avslag med bakgrunn i samfunnsøkonomiske fordeler er feil, og i bunnen ligger helt tydelig feiltolkning av konsekvensutredningen for reindrift, samt dens betydning. Søkers helårsdrift og eksistens bør vektlegges i større grad, enn en næring som år om annen benytter seg av samlegjerde, og streifer forbi vår og høst.»

Ulvig Kiær AS har klaget på avslaget i brev av 03.12.2017 og har sammen med Trones utdypet klagen i brev av 15.02.2018. Fra sistnevnte brev gjengis klagernes egen sammenfatning:

"

- *Redusert utbyggingskostnad – 4,08 kr/kWh.*
- *NTE Nett har kapasitet til å motta produksjonen i reinvestert nett med rimelige investeringskostnader.*
- *Skjev framstilling av kraftverksbelastningen i reinbeitedistriktet.*
- *Manglende vurdering av at 7 prosjekt i samme område er trukket.*
- *Forskning på villrein har mindre overføringsverdi på semi-domestisert tamrein.*
- *Lokal kunnskap avfeies.*
- *Manglende proporsjonalitet mellom virkning av anlegget og reindriftens egen forstyrrelse. (Helikopter, skuter mm.).*

- *Inntaket til kraftverket synes ikke fra omtalt kalvemerkingsområde.*
- *Redusert og stedstilpasset dambygging er et nytt og godt avbøtende tiltak med resultat mindre synlighet.*
- *Området er betydelig påvirket av menneskelig aktivitet (reindrift) og framstår ikke som urørt.*
- *Tiltaket berører i liten grad reindriften.*
- *Ingen vurdering av regionens omfattende vern kontra utbygging i gjenværende ikke vernede områder.*
- *Det er lagt for liten vekt på de positive virkningene av tiltaket.*
- *Subjektiv vurdering av urørthet."*

4. Departementets merknader

Tillatelse til Bjørrelva kraftverk kan gis om "*fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*", jf. vannressursloven § 25 første ledd. Departementet vil drøfte de merknadene i klagene som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til forhold som ikke er tatt opp i innsigelsen eller i klagen.

Samfunnsnytte og prissatte konsekvenser

Den viktigste samfunnsnyttien med Bjørrelva kraftverk vil være produksjon av fornybar energi. Kraftverket kan produsere om lag 15 GWh/år. Tiltaket vil kunne ha positive konsekvenser for lokalt og regionalt næringsliv og sysselsetting under anleggsperioden. Videre kan utbyggingen bidra til inntekter til søkerne og Namsskogan kommune.

Søkerne har i klagen foretatt nye kostnadsberegninger, og har kommet fram til at Bjørrelva kraftverk har en utbyggingskostnad på 61,2 mill. kr (kostnadsår 2017). Justert til kostnadsår 2020 blir utbyggingskostnadene 68,4 mill. kr, som gir en utbyggingspris på 4,56 kr/kWh.

Departementet har til behandling klager på fire søknader om småkraftverk i Flåttådalen/Nessadalen. Avhengig av hvilke tiltak som får konsesjon, og blir realisert, må det påregnes anleggsbilag for tilknytning til nett for alle tiltakene. Tensio AS (tidligere NTE Nett) har estimert anleggsbidraget for tilknytning av Bjørrelva kraftverk, Steinåa kraftverk og det konsesjonsgitte Seterelva kraftverk samlet til om lag 8 millioner kroner. Seterelva kraftverk er under bygging. Bjørrelva kraftverks andel vil utgjøre om lag 3,7 millioner kroner ved realisering også av Steinåa kraftverk. Når anleggsbidraget tas i betraktning, blir utbyggingsprisen 4,81 kr/kWh, alternativt 4,88 kr/kWh dersom Bjørrelva kraftverk og Seterelva kraftverk må dele på anleggsbidraget alene.

Prosjektets inntektsside, representert ved nåverdien av prosjektet, inngår som et element i departementets samlede vurdering av prosjektets fordeler og ulemper. Departementet har

gjort en beregning av nåverdien basert på oppgitte investeringskostnader, typiske driftskostnader på 4 øre/kWh, forventet produksjon og et utfallsrom for kraftprisen slik det er modellert av NVE fram mot 2040 (høy/lav/basis). Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader har kraftverket positiv nåverdi når en legger NVEs basisprisbane til grunn.

Klagerne mener at det ikke er riktig at det offentlige skal overprøve tiltakshavernes lønnsomhets- og risikovurdering. Departementet vil i den anledning påpeke at utbygging av lønnsom fornybar energi er en politisk målsetting som framgår av energimeldingen (Meld. St. 25 (2015-2016)). Departementet vurderer derfor tiltakenes samfunnsøkonomiske lønnsomhet, og gjør en vurdering av om prissatt nytte kan bære ulempene for allmenne og private interesser i den enkelte sak. Dersom et prosjekt er vurdert som lønnsomt for tiltakshaverne, vil ikke dette nødvendigvis bety at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt når en også vurderer de ikke-prissatte ulempene.

Tiltakshaver har synliggjort en alternativ beregning av de prissatte virkningene, hvor det er lagt til grunn en lengre levetid på anlegget i tillegg til lavere kalkulasjonsrentefot. Til dette er det å bemerke at departementet følger NOU 2012:16 "Samfunnsøkonomiske analyser" og Finansdepartementets rundskriv R-109/14 i beregningene av de prissatte virkningene. NVE har lagt til grunn de samme forutsetningene.

Departementet vil understreke at klagebehandlingen skjer på grunnlag av en helhetlig avveining av prosjektets samlede fordeler og ulemper. I denne avveiningen vil ikke-prissatte virkninger stå sentralt.

Reindrift

Tiltaksområdet ligger i Vestre Namdal reinbeitedistrikt. Distriktet består av to siidaer: Tovengruppen og Meidalsgruppen. Arealbruken mellom siidaene er ikke endelig avklart. I forbindelse med NVEs behandling av fire småkraftsøknader innenfor distriktets grenser, ble konsekvensene for reinbeitedistriktet utredet i en egen rapport. Fylkesmannen og reinbeitedistriktet mener rapporten gir et godt bilde av arealbruken til de to siidaene og hvilke konsekvenser tiltakene vil kunne innebære for reindrifta. NVE har lagt til grunn at rapporten gir det beste bildet av arealbruken til de to siidaene.

Tiltaksområdet er i bruk av begge siidaene, men til ulike tider, og den viktigste bruken av området er vår og høst. Meidalsgruppen har et merkegjerdet om lag en kilometer ovenfor planlagt inntak, og en det går en flyttlei nær nedre del av tiltaksområdet. Området er tidligere kartlagt som kalvingsområde, men er i liten grad brukt til dette i dag. Det framgår av NVEs vedtak at den uavklarte arealbruken mellom siidaene innebærer at området ikke blir optimalt utnyttet av reindrifta. NVE peker på at når bruken av området ikke er endelig fastlagt, kompliserer det vurderingene av konsekvensene for reindrifta.

NVE legger i sitt vedtak stor vekt på hensynet til reindriftsinteressene. Det vises til at av de fire omsøkte prosjektene i dette området, er Bjørrelva det som vil føre til inngrep lengst inn i et større område som har urørt preg. Selv om justerte planer innebærer at øvre del av

vannveien skal etableres i tunnel, mener NVE at tiltaket vil være negativt for reindrifta. Det pekes særlig på at Meidalsgruppen har et samlegjerde litt ovenfor planlagt inntak, og at dette er i et slakt terreng hvor inntaket blir eksponert.

Klagerne er ikke enige i NVEs vurdering av konsekvensene for reindrifta og mener ulempene for reindrifta er overvurdert. Det vises bl.a. til at det eksisterende Litleelva kraftverk ikke er til hinder for reindriften i dette området. Klagerne har videre kommentert at NVE også har vist til forskning på villrein i vurderingen av hvordan tamrein kan bli forstyrret av menneskelig virksomhet, og at dette ikke er holdbart. Det er synliggjort flere eksempler på hvordan tamrein bruker arealer i tilknytning til eksisterende inngrep, og ikke lett blir forstyrret av f.eks. bosetning og infrastruktur. Klagerne er videre kritiske til reindriftrapporten fra Norconsult, som klagerne mener NVE har tillagt for stor vekt, og mener lokal kunnskap fra Trones bør tillegges større vekt.

NVE har vurdert konsekvensene av småkraftsøknadene i Flåttådalen/Nessadalen samlet. Bjørelva kraftverk er det tiltaket som er vurdert å ha størst negativ konsekvens for reindrifta, både ved at det vil føre til tekniske inngrep lenger inn i et lite berørt område, og at inntaket blir lokalisert i tilknytning til/nær et viktig funksjonsområde for reindrifta. NVEs vedtak er i samsvar med synspunktene fra reinbeitedistriktet, Fylkesmannen og Sametinget.

Oppsummering av konsultasjon med Vestre Namdal reinbeitedistrikt

Departementet gjennomførte konsultasjon med begge siidaene i Vestre Namdal reinbeitedistrikt den 1. oktober 2020.

De to siidaene bruker området til ulik tid. Tovengruppen trekker mot Nessadalen på våren, og har sommerbeite og delvis høstbeite nordøst for dalen. På høsten trekker reinen gjennom området mot vinterbeitene lenger sørvest. Nessadalen utgjør grense mot nordøst for Meidalgruppens bruk av området.

Begge gruppene la i konsultasjonen stor vekt på at elvene i Nessadalen utgjør naturlige barrierer som har viktige funksjoner i drifta. Elvene bidrar til at Meidalgruppens flokk ikke trekker over Nessadalen og videre mot nordøst, og for Tovengruppen innebærer elvene at trekk mellom årstidsbeitene både kan kontrolleres både hva gjelder framdrift og retning. Det ble pekt på at både E6 og jernbane representerer fare for tap av dyr dersom trekk/flytting ikke kan kontrolleres ved å nyttiggjøre seg elvene som naturlige barrierer. Sterkt redusert vannføring som følge av utbygging vil derfor innebære at driften vil bli mer arbeidskrevende, også på grunn av at det må forventes økt sammenblanding av de to gruppenes reinflokker. Reinbeitedistriktet pekte på at både Litlflåttådalselva, Flåttådalselva, Bjørelva og Steinåa alle utgjør slike barrierer.

Distriktet opplyste også om at det ved det planlagte inntaket for Bjørelva kraftverk er en gammel samisk boplass med tilhørende kulturminner.

Departementets vurdering

Departementet mener at reindriftrappporten som er utarbeidet i tilknytning til utbyggingsplanene må legges til grunn i vurderingen av tiltakenes konsekvenser for reindrifta. Det kan imidlertid også være andre momenter som ikke framkommer av denne som er relevante, og klagerne påpeker at lokal kunnskap må tillegges vekt. Det vises i den forbindelse til at rein oppholder seg både på innmark og på rørtraseen til Litleelva kraftverk i Nessadalen, og at etableringen av dette kraftverket dermed har hatt begrensede konsekvenser for reindrifta.

Departementet konstaterer at klagerne og reinbeitedistriktet har ulike oppfatning av hvilke konsekvenser småkraftutbygging i dette området har hatt og vil ha for reindrifta.

Departementet mener det ikke trenger å være et motsetningsforhold mellom at dyr kan ha opphold ved rørtraseer, bosetning eller andre påvirkede områder, samtidig som redusert vannføring i elver og annen natur- og landskapspåvirkning kan ha uheldige konsekvenser for reindrifta i andre perioder.

NVE har i sitt avslag lagt stor vekt på at inntaksområdet til Bjørelva kraftverk vil bli lokalisert i et område som både er uforstyrret og har en viktig funksjon knyttet til oppsamling og merking for Meidalsgruppen. Departementet mener denne vektleggingen er i samsvar med departementets retningslinjer for små kraftverk, hvor det framkommer at reindrifsanlegg regnes som særverdiområde for reindrifta.

Departementet legger også til grunn at Bjørelva utgjør en naturlig barriere i reindrifta som både har betydning ved flytting mellom årstidsbeiter for Tovengruppen, og som bidrar til å holde Tovengruppens og Meidalsgruppens flokker adskilt. Departementet har også notert seg at inntaksområdet ifølge distriktet er planlagt i et område med historisk bruk som boplass tilknyttet reindrifutøvelsen.

Landskap og forholdet til sammenhengende områder med urørt preg

NVE har lagt noe vekt på at inntaksområdet til Bjørelva kraftverk vil være eksponert i et relativt åpent terreng, og innenfor et større område som har et urørt preg. I den grad det siste forholdet har vært utslagsgivende for NVEs konklusjon i denne saken, knyttes dette særlig opp til verdien av slike områder for reindrifta.

Klagerne er ikke enig i at området som blir berørt av Bjørelva kraftverk kan karakteriseres som urørt, og viser til at det er omfattende kjørespor i terrenget knyttet til reindrifta.

INON er avviklet som verktøy i arealpolitikken, men samtidig skal konsekvensene for sammenhengende naturområder med urørt preg vurderes der dette er relevant. Bjørelva kraftverk vil berøre et slikt område.

Til forskjell fra kjørespor i terrenget, vil Bjørelva kraftverk innebære tekniske inngrep i et område som har fravær av slike inngrep i dag. Departementet mener det særlig ut fra områdets betydning for reindrift, men også uavhengig av dette hensynet, må legges vekt på at Bjørelva inngår i et større, sammenhengende område med urørt natur.

Oppsummering

Bjørelva kraftverk vil årlig kunne bidra med om lag 15 GWh fornybar energi. Bjørelva kraftverk har positiv netto nåverdi i NVEs basisscenario for framtidig kraftpris.

Bjørelva kraftverk vil medføre inngrep i øvre del av tiltaksområdet som er viktig for Meidalsgruppen i Vestre Namdal reinbeitedistrikt. Redusert vannføring i Bjørelva vil etter departementets syn føre til ulemper for reinbeitedistriktet i forbindelse med flytting mellom årstidsbeiter, samt andre ulemper for distriktets drift.

Etter en samlet vurdering finner departementet at skadene og ulempene for allmenne og private interesser er større enn fordelene og nytten ved Bjørelva kraftverk. Vilkåret for å gi tillatelse er dermed ikke oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

5. Departementets vedtak

Klagen fra Ulvig Kiær AS og Mona og Kjell Asgeir Trones tas ikke til følge. Departementet opprettholder NVEs avslag på søknaden om bygging av Bjørelva kraftverk.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Katrin Lervik (e.f.)
underdirektør

Steinar Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Namsskogan kommune
Naturvernforbundet i Trøndelag
Norges vassdrags- og energidirektorat
Sametinget / Sámediggi
Statsforvalteren i Trøndelag
Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Meidalsgruppen
Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Tovengruppen

Adresseliste

Mona og Kjell Asgeir Trones	Nessanveien 1278	7896	BREKKVASSELV
Ulvig Kiær AS	Sandøla Gård, Hengebruveien 43	7870	GRONG